EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 16.6.2025.
COM(2025) 290 final

ANNEX 23

PRILOG

Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija

Stanje digitalnog desetljeća 2025.: nastavak izgradnje suverenosti i digitalne budućnosti EU-a

{SWD(2025) 290 final} - {SWD(2025) 291 final} - {SWD(2025) 292 final} -
{SWD(2025) 293 final} - {SWD(2025) 294 final} - {SWD(2025) 295 final}

European Commission

KRATKA IZVJEŠĆA ZA POJEDINE DRŽAVE

Portugal

Sažetak

Portugal bilježi stabilan rast u području digitalnih javnih usluga i ostvaruje posebno dobre rezultate u pristupu elektroničkim zdravstvenim zapisima. Suočava se s poteškoćama povezanima s uvođenjem umjetne inteligencije u poduzećima i njihovom sposobnošću za inovacije te s osnovnim digitalnim vještinama, no raspolaže kvalitetnim mrežama za povezivost.

U Portugalu postoji visoka razina ambicije za doprinos digitalnom desetljeću: postavljeno je 12 nacionalnih ciljeva, od kojih je 92 % usklađeno s ciljevima EU-a za 2030. Portugal vrlo uspješno slijedi svoje smjerove djelovanja: 100 % njih napreduje prema planu (prema smjerovima djelovanja koji su 2024. utvrđeni za 7 od 8 analiziranih ključnih pokazatelja uspješnosti). Primijenio je 77 % od 13 preporuka Komisije iz 2024. tako što je uveo nove mjere.

Portugal je 2024. zabilježio napredak u svim mjerenim pokazateljima, a digitalne mreže pokrivaju gotovo cijelo njegovo državno područje. U nacionalnoj digitalnoj strategiji donesenoj u prosincu 2024. najavljeni su ambiciozni planovi za umjetnu inteligenciju, razmjenu podataka, suverene usluge u oblaku i pojednostavnjenje pomoću digitalnih alata. Međutim, iako je barem osnovni digitalni intenzitet MSP-ova u Portugalu nešto iznad prosjeka EU-a, uvođenje umjetne inteligencije u poduzećima i dalje je slabo, dok je potpora za proširenje poslovanja *start-up* poduzeća ograničena. S druge strane, sve veća dostupnost i korištenje digitalnih javnih usluga za građane i poduzeća, kao i znatno poboljšanje pristupa elektroničkim zdravstvenim zapisima, dobar su temelj za daljnja poboljšanja. Iako su osnovne digitalne vještine i dalje neravnomjerno raširene u društvu, više je ljudi steklo napredne digitalne vještine, među ostalim u područjima kao što je kibernetička sigurnost. Portugal sudjeluje i u suradnji na razini EU-a u području poluvodiča i kvantnih tehnologija.

Ključni pokazatelj uspješnosti za digitalno desetljeće (1)	Portugal				EU		Cilj digitalnog desetljeća do 2030.	
	DESI za 2024. (2023. godina)	DESI za 2025. (2024. godina)	Godišnji napredak	Nacionalni smjer djelovanja 2024. (3)	DESI za 2025.	Godišnji napredak	PT	EU
Pokrivenost fiksnom mrežom vrlo velikog kapaciteta (VHCN)	94,2 %	94,6 %	0,4 %	94,2 %	82,5 %	4,9 %	100,0 %	100 %
Pokrivenost svjetlovodom do korisničkog prostora (FTTP)	92,3 %	93,2 %	0,9 %	92,3 %	69,2 %	8,4 %	100,0 %	—
Ukupna pokrivenost 5G mrežom	98,1 %	98,7 %	0,6 %	98,1 %	94,3 %	5,9 %	100,0 %	100 %
Rubni čvorovi (procjena)	14	27	92,9 %	—	2 257	90,5 %	—	10 000
MSP-ovi koji imaju barem osnovnu razinu digitalnog intenziteta (2)	—	74,3 %	2,7 %	—	72,9 %	2,8 %	90,0 %	90 %
Računalstvo u oblaku	32,3 %	—	—	—	—	—	75,0 %	75 %
Umjetna inteligencija	7,9 %	8,6 %	9,8 %	—	13,5 %	67,2 %	75,0 %	75 %
Analitika podataka	38,6 %	—	—	—	—	—	—	75 %
Umjetna inteligencija ili računalstvo u oblaku ili analitika podataka	54,4 %	—	—	—	—	—	—	75 %
Jednorozi	1	1	0,0 %	—	286	4,4 %	2	500
Barem osnovne digitalne vještine	56,0 %	—	—	—	—	—	80,0 %	80 %
Stručnjaci za IKT	4,6 %	5,2 %	13,0 %	4,5 %	5,0 %	4,2 %	7,0 %	~10 %
Prijava sustava elektroničke identifikacije		Da						
Digitalne javne usluge za građane	81,5	84,5	3,6 %	81,5	82,3	3,6 %	100,0	100
Digitalne javne usluge za poduzeća	81,9	84,3	2,9 %	81,9	86,2	0,9 %	100,0	100
Pristup elektroničkim zdravstvenim zapisima	86,0	88,1	2,4 %	86,0	82,7	4,5 %	100,0	100

(1) Vidjeti metodološku napomenu za opis pokazatelja i druge metrike.
(2) U DESI-ju za 2025. navodi se 4. verzija indeksa digitalnog intenziteta, koja je usporediva s vrijednošću indeksa digitalnog intenziteta iz DESI-ja za 2023. (koji se odnosi na 2022. godinu) za izračun godišnjeg napretka. Nije usporediva s nacionalnim smjerom djelovanja koji se temelji na 3. verziji indeksa.
(3) Postotak ostvarenja nacionalnog smjera djelovanja ako je on naveden u nacionalnom planu i ako je pokazatelj izmjeren u DESI-ju za 2025. (2024. godina).

Prema specijalnom istraživanju Eurobarometra o digitalnom desetljeću 2025. 71 % portugalskih građana smatra da im digitalizacija svakodnevnih javnih i privatnih usluga olakšava život. Kad je riječ o koracima koje poduzimaju javna tijela, 89 % građana smatra da je važno suzbiti i ublažiti problem lažnih vijesti i dezinformacija na internetu, dok ih u vezi s konkurentnošću 89 % smatra da je važno omogućiti europskim poduzećima da rastu i postanu „europski predvodnici” koji se mogu natjecati na globalnoj razini.

Konkurentan, suveren i otporan EU zahvaljujući tehnološkom vodstvu

Portugal ima kvalitetnu infrastrukturu za povezivost, ostvaruje stabilan napredak u svim pokazateljima te je postigao gotovo potpunu pokrivenost 5G mrežom. Međutim, upotreba širokopojasne i mobilne mreže uglavnom je ispod prosjeka EU-a, kao i dodjeljivanje pionirskih pojaseva 5G spektra. Kako bi aktivnije sudjelovao u inicijativi „Čipovi za Europu”, Portugal je osnovao nacionalni centar kompetentnosti za čipove. Daje određeni doprinos europskim inicijativama u području kvantne tehnologije. Udio MSP-ova koji imaju barem osnovni digitalni intenzitet nešto je iznad prosjeka EU-a, ali primjena umjetne inteligencije u poduzećima i dalje je ograničena. Ambiciozni planovi za suverena digitalna rješenja, kao što su razvoj umjetne inteligencije i računalstva u oblaku, i poticanje inovacijskog ekosustava djelomično se podupiru financijskim sredstvima u okviru plana za oporavak i otpornost. Portugal planira povećati broj *start-up* poduzeća s nešto više od 4700 u 2024. na 6000 do 2030. te očekuje da će se to pozitivno odraziti na broj jednoroga jer trenutačno ima samo jedno takvo poduzeće. Pristup financiranju za *start-up* poduzeća u kasnijim fazama rasta i dalje je problematičan. Informiranost ljudi i poduzeća o kibernetičkoj sigurnosti u porastu je, među ostalim zahvaljujući ustrajnosti i sklonosti suradnji nadležnih tijela. Međutim, Direktiva NIS 2 još uvijek nije prenesena u nacionalno pravo ni provedena.

Zaštita i jačanje položaja građana i društva u EU-u

Osnovne digitalne vještine i dalje su u skladu s prosjekom EU-a, no postoje znatni nedostaci kod osoba s nižim stupnjem obrazovanja i starijih ljudi. Međutim, Portugal je 2024. zabilježio obećavajući napredak u udjelu stručnjaka za IKT, među ostalim žena. U okviru nekih programa počinje se promicati rodna konvergencija u tom području, ali napredne digitalne vještine nisu posebno istaknute u planu Portugala. Međutim, promiče se visoka razina digitalnih vještina u javnoj upravi, posebno zbog ulaganja iz plana za oporavak i otpornost Portugala. Ostvaruje se dobar napredak u području digitalne uprave, pri čemu je očito da više ljudi upotrebljava digitalna rješenja, te su digitalne javne usluge za građane i dalje na visokoj razini. Digitalni identitet mogao bi dobiti zamah zahvaljujući jedinstvenoj aplikaciji Gov.pt. Osim toga, posljednjih je godina pristup elektroničkim zdravstvenim zapisima brzo napredovao, zbog čega je Portugal postao jedan od predvodnika u tom području. To bi se moglo povezati i s ulaganjima iz Mehanizma za oporavak i otpornost u prelazak na digitalno zdravstvo. Međutim, i dalje postoje određeni izazovi jer su digitalne usluge za poduzeća ispod prosjeka EU-a, posebno u prekograničnom kontekstu. Medijskoj pismenosti i zaštiti djece posvećuje se sve veća pozornost.

Iskorištavanje digitalne transformacije za pametno ozelenjivanje

Zeleni i digitalni prioriteti polako dobivaju na važnosti. Portugal uz potporu iz Mehanizma za oporavak i otpornost provodi program „Digitalna i pametna nacija”, u okviru kojeg se predviđa stvaranje platformi za upravljanje gradovima i digitalnih blizanaca. U tim će se projektima iskoristiti golema količina podataka o područjima i rješenja za povezivost kako bi se riješili problemi na određenim područjima, među ostalim problemi povezani s okolišem i klimatskim promjenama.

Nacionalni strateški plan za digitalno desetljeće

Portugal je u prosincu 2024. dostavio potpuno revidirani nacionalni plan za digitalno desetljeće (s ciljanim prilagodbama do ožujka 2025.) koji sadržava više od 150 mjera, uključujući mnoge nove mjere, revidirane ciljeve i, po prvi put, više od polovine potrebnih smjerova djelovanja. Plan se uglavnom temelji na nacionalnoj digitalnoj strategiji i povezanom akcijskom planu, o kojima je provedeno savjetovanje s dionicima. Izmjene su usklađene s novim prioritetima Komisije u području umjetne inteligencije, suverenosti i digitalnih vještina. Revidirani plan uključuje izvješćivanje o savjetovanju s dionicima i u njemu se uzima u obzir znatan broj preporuka iz 2024. Većina ciljeva usklađena je s ciljevima na razini EU-a za 2030., osim cilja za stručnjake za IKT od 7 % (umjesto 10 %) do 2030. U revidiranom planu i dalje se prednost daje digitalnim vještinama, digitalnoj javnoj upravi i digitalizaciji poduzeća. Sastoji se od 157 mjera s proračunom od 2,15 milijardi EUR, odnosno 0,75 % BDP-a. U planu se razmatra većina ciljeva, kao što su antropocentrična digitalna transformacija, pojednostavnjenje, suverenost i otpornost. Međutim, područja kao što su održivost i uključenost nisu posebno istaknuta, a konkurentnost nije sveobuhvatno razmotrena.

Financiranje i projekti u digitalnom sektoru

Portugal je digitalnom sektoru dodijelio 21 % ukupnog iznosa svojeg plana za oporavak i otpornost (4,5 milijardi EUR)[1]. Osim toga, u okviru kohezijske politike su za nastavak digitalne transformacije namijenjene 2,4 milijarde EUR, odnosno 11 % ukupnih sredstava kohezijske politike te zemlje[2]. Portugal je član EDIC-a Lokalni digitalni blizanci za CitiVERSE i EDIC-a EUROPEUM. Portugalski subjekti neizravni su i/ili pridruženi partneri važnog projekta od zajedničkog europskog interesa u području mikroelektronike i komunikacijskih tehnologija (VPZEI ME/CT). Osim toga, Portugal je država sudionica Zajedničkog poduzeća EuroHPC i Zajedničkog poduzeća za čipove.

Portugal je doprinio Akceleratoru dobrih praksi[3] tako što je podijelio jedan primjer dobre prakse u okviru klastera za zelenu informacijsku tehnologiju (Nacionalna strategija za pametna državna područja).

[1] Udio dodijeljenih financijskih sredstava kojima se doprinosi digitalnim ciljevima izračunan je na temelju Priloga VII. Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost. Posljednji put ažurirano: 16. svibnja 2025.

[2] Taj iznos uključuje sva ulaganja koja su u programskom razdoblju kohezijske politike 2021. – 2027. posebno namijenjena digitalnoj transformaciji ili joj znatno doprinose. Izvor financiranja su Europski fond za regionalni razvoj, Kohezijski fond, Europski socijalni fond plus i Fond za pravednu tranziciju.

[3] Akcelerator dobrih praksi (BPA) platforma je koja državama članicama omogućuje razmjenu uspješnih mjera i poteškoća na koje nailaze u nastojanjima da ostvare svoje ciljeve digitalnog desetljeća. Primjeri dobre prakse dostupni su državama članicama u repozitoriju Akceleratora dobrih praksi i predstavljaju se na redovitim radionicama čije se teme trenutačno odnose na tri tematska klastera: digitalne vještine, zelenu informacijsku tehnologiju i uvođenje digitalnih tehnologija.

Portugal

Digitalna prava i načela

Prema popratnoj studiji Portugal je jedna od najaktivnijih država članica u provedbi **Europske deklaracije o digitalnim pravima i načelima** te provodi ukupno više od 100 inicijativa, od kojih je 14 novih inicijativa pokrenuto 2024. Portugal je najaktivniji u području digitalnog obrazovanja, osposobljavanja i vještina iz Deklaracije. Utvrđeno je da je manje aktivan u području privatnosti i osobnog nadzora nad podacima. Čini se da mjere u području slobode izbora imaju najveći učinak u praksi, za razliku od mjera koje se odnose na sudjelovanje u digitalnom javnom prostoru.

Preporuke

- **Umjetna inteligencija:** podupirati primjenu umjetne inteligencije u poduzećima radi omogućavanja inovacija, među ostalim pravodobnom provedbom tekućih i planiranih mjera.
- **Osnovne digitalne vještine**: ocijeniti učinkovitost postojećih mjera i utvrditi načine za ispunjavanje preostalih potreba, osobito kako bi se riješio problem digitalnog jaza u društvu.
- **Osnovni digitalni intenzitet MSP-ova i napredne tehnologije**: podupirati uvođenje naprednih digitalnih tehnologija u poduzećima poticanjem pojačane suradnje između javnog i privatnog sektora te akademske zajednice, kao i utvrđivanjem srednjoročnih mjera potpore.
- **Računalstvo u oblaku:** poticati primjenu računalstva u oblaku, prije svega provedbom planova za suverenu infrastrukturu za računalstvo u oblaku.
- **Stručnjaci za IKT:** pronaći načine za privlačenje stručnjaka za IKT, promicati studije u području IKT-a i mogućnosti digitalnog usavršavanja i prekvalifikacije te nastaviti jačati rodnu ravnotežu u tom području.
- **Ozelenjivanje:** razmotriti uvođenje dosljednog pristupa za povezivanje digitalne i zelene tranzicije.
- ***Scale-up* poduzeća i jednorozi:** nastaviti poboljšavati poslovno okruženje i pristup financiranju za digitalna *start-up* poduzeća kako bi ona mogla postati *scale-up* poduzeća, među ostalim pružanjem javne potpore za poslovno istraživanje i razvoj.
- **Poluvodiči:** nastaviti s radom u području poluvodiča i težiti vodstvu na razini EU-a.
- **5G mreža:** razmotriti dodjeljivanje preostalih pionirskih pojaseva za 5G i promicanje upotrebe 5G mreže.